LAHDEN MUSEOT
Lahti City Museums

Alueellinen vastuumuseo
Fellmaninkatu 3 15110 Lahti Finland
etunimi.sukunimi@lahti.fi
lahdenmuseot.fi

Lausunto
D/5587/12.03.02.03/2025
21.10.2026

Orimattilan kaupunki/ kaavoitus

Viite: Lausuntopyyntö 16.9.2026

Asia: Uudenkartanon osayleiskaava kaavaehdotus, Orimattila

Uudenkartanon osayleiskaava on edennyt ehdotusvaiheeseen. Laadittavan osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan rakentaminen noin 159 hehtaarin suuruiselle alueelle. Voimalan on suunniteltu koostuvan sähköasemasta, noin 30 000 aurinkopaneelista, 66 muuntamosta sekä sähkövarastoista. Suunnittelualue sijaitsee Orimattilan kaupungissa Pakaan ja Uudenkartanon alueella, noin kuusi kilometriä kaupungin keskustaajamasta kaakkoon. Alueen pinta-ala on noin 244 ha.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu kaavaehdotuksen aineistosta (8.9.2026 päivätyt kaavakartta ja -selostus) pyydettynä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö
Viitaten hankkeesta 2.2.2026 antamaansa lausuntoon museo toteaa, ettei hankkeen toteuttamiselle ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema
Museo on valmisteluvaiheeseen antamassaan lausunnossa pyytänyt täydentämään maisemaselvitystä Päijät-Hämeen maakuntakaavaa varten laadittujen, 2024 valmistuneiden rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman täydennysinventointien (MARY ja MaMa) osalta. Lisäksi museo on pyytänyt inventoimaan hankealueelle sijoittuvan rakennuskannan.

Maisemaselvitystä ei ole täydennetty pyydetyiltä osin, sen sijaan sitä on täydennetty mm. näkymäaluearvion ja maisemallisten suositusten osalta. Rakennetun kulttuuriperinnön inventoinnissa (4.5.2026; Heilu Oy) inventointiin kaava-alueelta 10 tilakeskusta, joiden rakennuskannan on todettu olevan tyypillistä 1930-1950 -lukujen maaseuturakentamista. Selvityksen mukaan rakennuskannassa korostuvat jälleenrakennuskauden pienviljelytilat, ja alueen rakennuskulttuuriset arvot liittyvät historiallisiin kehityskulkuihin ja hyvään säilyneisyysasteeseen.

Inventoiduista kohteista Lehtolan tila 1930-luvulle sijoittuvineen päärakennuksineen on alueen vanhimpia kohteita. Kuntien kulttuuriympäristöselvityksessä (KUKUSE 2003-2005) -inventoinnissa Lehtolan tila on arvioitu Uusikartanon alueen näyttävimmäksi ja myös näkyvimmäksi kohteeksi. Tilakeskusta ympäröivät avoimet pellot joka suunnalta, eikä rakennusten ympärillä ole suojapuustoa kuusiaitaa lukuun ottamatta. Kaavakartalle kyseisen tilan itä- ja länsipuoli on osoitettu maa- ja

LAHDEN MUSEOT
Lahti City Museums

Lausunto
D/3333/12.03.02.03/2026
21.10.2026

metsätalousvaltaiseksi alueeksi merkinnällä M, mikä osaltaan lieventää paneelien aiheuttamia maisemavaikutuksia. Kaava-alueelle laaditun vihersuunnitelman (päivitetty 24.8.2026; FCG Finland) mukaan Lehtolan tilan eteläsivulle ja Uudenkartanontien varteen esitetään istutettavia pensasryhmiä- ja aitoja. Tämän lisäksi museo esittää, että suojapuustoa tilakeskuksen ympärillä määritellään tarkemmin tilan näkyvyyttä maisemassa ajatellen, vastaamaan suunnittelualueen muun ympäristön ja rakennuskannan suojausta.

Uusikartanon pieni alue on KUKUSE-inventoinnissa kuvailtu maisemallisesti ja rakennuskannaltaan yhtenäiseksi alueeksi. Vaikka osayleiskaava-alue kattaakin pienen osan maakunnallisesta maisema-alueesta, eikä ulotu sen keskeisimmille alueille, on hankealueen luoteisosassa aurinkopaneeleista johtuva muutos paikallisesti arvokkaalle rakennetulle kulttuuriympäristölle ja maisemakuvalle merkittävä.

Kaavakartalle osoitettu maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen määräystä on museon pyynnön mukaisesti täydennetty.

Museolla ei ole Uudenkartanon osayleiskaavan kaavaehdotukseen muuta huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman suojelun osalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Satu Taivaskallio

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto